

## **10. Stelsel van de Zeelieden**

### **10.0 Methodologische nota**

#### **Geneeskundige verzorging**

De maatschappelijke zekerheid van de zeelieden ter koopvaardij wordt geregeld door de besluitwet van 07.02.1945, welke een afzonderlijke regeling voor de zeelieden ter koopvaardij heeft ingesteld. De Hulp- en Voorzorgskas staat in voor de betaling van de prestaties van de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor zeelieden.

Inzake geneeskundige verzorging bestaan dezelfde tegemoetkomingen als in de algemene regeling voor werknemers met uitbreiding tot enkele bijkomende verstrekkingen verbonden aan de bijzondere risico's van het zeemansberoep. Voorbeelden hiervan zijn inentingen tegen tropische ziekten en gevallen van repatriëring bij ziekte in het buitenland. Een verschil ten opzichte van de algemene regeling is ook dat de geneeskundige verzorging van de zeeman tijdens de zeereis ten laste is van de reder.

#### **Uitkeringen**

In de uitkeringsverzekering van de zeelieden onderscheidt men drie prestaties, met name de uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid, de invaliditeitsvergoedingen en de begrafenisuitkeringen.

De uitkering voor primaire arbeidsongeschiktheid wordt gedurende het eerste jaar van arbeidsongeschiktheid uitgekeerd en bedraagt 60 % van de per bezoldigingscategorie vastgestelde eenvormige dagbezoldigingen.

Duurt de arbeidsongeschiktheid langer dan een jaar, dan wordt aan de verzekerde een invaliditeitsvergoeding toegekend. Deze vergoeding is gelijk aan 65 % van de vastgestelde éénvormige dagbezoldigingen voor werknemers met gezinslast. Voor de verzekerde zonder gezinslast bedraagt de invaliditeitsvergoeding 43,5 % van de éénvormige dagbezoldiging.

#### **Wachtgeld en brugpensioenen**

De Pool der Zeelieden ter koopvaardij werd in 1945 opgericht als bijzonder werkloosheidsorgaan voor de werknemers tewerkgesteld in de koopvaardij (Besluitwet van 12.05.1945). Aldus werd door België tegemoet gekomen aan de wens uitgedrukt in artikel 34 van het "Internationaal Charter der zeelieden" om de precare arbeidssituatie van de zeelieden te stabiliseren als tegenprestatie voor de bewezen diensten in de oorlog.

De basisreglementering van de Pool werd herzien bij de wet van 25.02.1964 houdende inrichting van een Pool van de Zeelieden ter koopvaardij.

De inschrijving in de Pool is een primaire vereiste om aan boord van een schip arbeidsprestaties te kunnen leveren. De inschrijving van een zeeman die een andere nationaliteit bezit dan de Belgische, wordt gelijkgesteld met een arbeidsvergunning.

De ingeschrevenen hebben recht op wachtgeld indien zij "ingevolge omstandigheden onafhankelijk van hun wil van werk verstoken zijn". Het dagelijks uitkeringsbedrag (bij KB vastgesteld) verschilt naargelang de categorie van rang waarin de gerechtigde op wachtgeld is ingedeeld. De uitbetaling ervan geschiedt door de representatieve organisaties van de zeelieden.

Het werkloosheidsregime is bijzonder in deze zin dat aan de werknemers in de koopvaardij een ruime vastheid van betrekking wordt gegarandeerd: tussen de reizen in worden aan de niet aangeworven zeelieden - met uitzondering van de officieren in vast dienstverband - wachtgeld door de Pool verleend.

De zeevaartindustrie en het specifieke karakter van het zeemanschap vergen een bijzondere professionele vorming. Cursussen worden georganiseerd voor de scheepsofficieren en scheepsgezellen afzonderlijk, of voor beiden gezamenlijk. De opleiding heeft plaats aan boord van het schip, hetzij rechtstreeks onder gezag van de Pool hetzij in samenwerking met de rederijen. Ook dagcursussen kunnen aan een technische school gevolgd worden. Het recht op wachtgeld wordt behouden tijdens de opleidings- en vervolmakingscycli.

Voor de beschrijving van de tabellen wordt, wat de geneeskundige verzorging betreft, verwezen naar de methodologische nota bij het gedeelte algemene regeling van de werknemers.

### **Synthesetabel (tabel 10.1)**

Deze tabel geeft het overzicht van de uitgaven voor sociale prestaties voor de takken waaraan de zeelieden onderworpen zijn: geneeskundige verzorging, uitkeringen, werkloosheid en brugpensioenen. Daarnaast zijn tevens posten voorzien voor begeleidingsplan en beroepsopleiding, die in feite een detail zijn van de deelsector werkloosheid en brugpensioenen.

### **Geneeskundige verzorging (tabellen 10.2-10.6)**

Tabel 10.2 geeft het ledental per categorie uitkeringsgerechtigden op 30 juni. In tabel 10.3 vindt u de gemiddelde jaarlijkse kost per gerechtigde uitgesplitst naar PUG en WIGW. Tabellen 10.4-10.6 geven respectievelijk het aantal gevallen of dagen, de gemiddelde geïndexeerde kost en de uitgaven steeds voor alle categorieën van gerechtigden samen (PUG + WIGW) en uitgesplitst volgens hoofdrubriek.

### **Uitkeringen (tabellen 10.7 en 10.8)**

Tabel 10.7 geeft het ledental, d.w.z. de verzekerde bevolking voor primaire arbeidsongeschiktheid en tabel 10.8 geeft het aantal gerechtigden op een invaliditeitsuitkering. In beide tabellen worden ook het aantal vergoede dagen, de gemiddelde daguitkering en de uitgaven opgenomen voor respectievelijk primaire arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.

### **Wachtgeld en brugpensioenen (tabellen 10.9 en 10.10)**

Tabellen 10.9 en 10.10 geven het aantal rechthebbenden, het aantal vergoede dagen, de gemiddelde daguitkering en de uitgaven voor respectievelijk werkloosheid en brugpensioenen.

Voor werkloosheid en brugpensioenen is er een opsplitsing *zeevarenden – shoregangers*, voor de beroepsopleiding wordt er een onderscheid gemaakt tussen *officieren en scheepsgezellen*.

Voor algemene aanvullende informatie over het Stelsel der Zeelieden verwijzen we naar de website van de HVKZ: [www.hvkz-cspm.fgov.be](http://www.hvkz-cspm.fgov.be).

### 10.1 Synthesetabel: uitgaven voor de geneeskundige verzorging, uitkeringen, werkloosheid en brugpensioenen (duizend euro)

Bron: HVKZ en Pool der Zeelieden

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Geneeskundige verzorging</b>	<b>6.067</b>	<b>5.918</b>	<b>5.885</b>	<b>6.044</b>	<b>5.956</b>
<b>Uitkeringen</b>	<b>2.080</b>	<b>1.968</b>	<b>1.907</b>	<b>1.751</b>	<b>1.715</b>
Primaire arbeidsongeschiktheid	319	292	333	300	304
Invaliditeit	1.759	1.673	1.571	1.447	1.409
Begrafenisuitkeringen	3	3	2	4	3
<b>Werkloosheid</b>	<b>1.172</b>	<b>1.473</b>	<b>1.563</b>	<b>1.619</b>	<b>1.698</b>
<b>Brugpensioenen</b>	<b>2.553</b>	<b>2.293</b>	<b>1.923</b>	<b>1.515</b>	<b>1.046</b>
<b>Beroepsopleiding</b>	<b>49</b>	<b>42</b>	<b>29</b>	<b>46</b>	<b>44</b>
<b>Totaal</b>	<b>11.921</b>	<b>11.695</b>	<b>11.307</b>	<b>10.975</b>	<b>10.459</b>

### 10.2 Geneeskundige verzorging : ledental per categorie uitkeringsgerechtigden (personen ten laste inbegrepen)

Bron: HVKZ

Toestand op 30 juni

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Primaire uitkeringsgerechtigden (PUG)</b>	<b>1.106</b>	<b>1.040</b>	<b>1.032</b>	<b>1.062</b>	<b>1.307</b>
<b>Weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen (WIGW)</b>	<b>1.252</b>	<b>1.231</b>	<b>1.209</b>	<b>1.207</b>	<b>1.240</b>
<i>waarvan "75 %"</i>	817	812	797	934	967
<i>waarvan "100%"</i>	435	419	412	273	273
- invaliden	141	132	119	115	125
<i>waarvan "75 %"</i>	102	104	90	88	99
<i>waarvan "100%"</i>	39	28	29	27	26
- gepensioneerden	810	822	832	839	876
<i>waarvan "75 %"</i>	526	528	537	673	704
<i>waarvan "100 %"</i>	284	294	295	166	172
- weduwen en wezen	301	277	258	253	239
<i>waarvan "75 %"</i>	189	180	170	173	164
<i>waarvan "100 %"</i>	112	97	88	80	75
<b>Totaal</b>	<b>2.358</b>	<b>2.271</b>	<b>2.241</b>	<b>2.269</b>	<b>2.547</b>

### 10.3 Geneeskundige verzorging: gemiddelde jaarlijkse kost per rechthebbende (euro)

Bron: HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
Primaire uitkeringsgerechtigden (PUG)	786	862	950	736	833
Weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen (WIGW)	3.665	3.848	4.043	4.326	3.884

**10.4 Geneeskundige verzorging: aantal gevallen (g) of dagen (d) naar hoofdruwbriek**

Bron: HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Geneesheren en klinische biologie</b>	<b>147.365</b>	<b>140.253</b>	<b>140.043</b>	<b>140.044</b>	<b>132.880</b>
Huisartsen en specialisten (g)	18.988	21.444	17.267	15.747	15.142
Medische beeldvorming (g)	7.575	7.502	7.180	7.139	6.748
Klinische biologie (g)	98.581	90.614	93.417	94.372	90.850
Andere bijzondere prestaties (g)	9.201	7.602	10.480	9.951	8.890
Chirurgie en anesthesiologie (g)	4.180	4.658	4.065	4.315	4.332
Bevall. en verlosk. door artsen (g)	7	31	20	10	29
Toezicht en permanentie (g)	8.833	8.402	7.614	8.510	6.889
<b>Farmaceutische verstrekkingen (g) <sup>(1)</sup></b>	<b>202.315</b>	<b>184.646</b>	<b>49.339</b>	<b>50.656</b>	<b>51.602</b>
<b>Ziekenhuizen (d)</b>	<b>18.457</b>	<b>17.341</b>	<b>14.871</b>	<b>16.557</b>	<b>14.540</b>
<b>Verpleegkundige zorgen</b>	<b>39.490</b>	<b>43.504</b>	<b>37.779</b>	<b>34.127</b>	<b>29.712</b>
Verpleegkundigen (thuiszorgen) (g)	23.763	28.914	30.094	27.175	21.394
Rustoordn bejaarde personen (g)	14.209	13.155	6.026	5.870	7.181
Andere (g)	1.518	1.435	1.659	1.082	1.137
<b>Tandartsen (g)</b>	<b>3.711</b>	<b>4.041</b>	<b>3.205</b>	<b>3.039</b>	<b>3.086</b>
<b>Kinesitherapeuten (g)</b>	<b>9.698</b>	<b>9.614</b>	<b>8.216</b>	<b>8.495</b>	<b>7.176</b>
<b>Andere verstrekkingen (g)</b>	<b>35.618</b>	<b>32.372</b>	<b>21.320</b>	<b>23.953</b>	<b>24.911</b>

(1) Vanaf 2005 gebruikt de HVKZ in zijn statistieken dezelfde berekening als het RIZIV

### 10.5 Geneeskundige verzorging : gemiddelde geïndexeerde kost naar hoofdrubriek (euro)

Bron : HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Geneesheren en klinische biologie</b>					
Huisartsen en specialisten	14,75	12,59	17,14	17,65	18,14
Medische beeldvorming	29,17	27,59	32,73	31,94	32,26
Klinische biologie	2,57	2,87	2,80	2,79	2,80
Andere bijzondere prestaties	33,80	39,07	35,97	38,39	40,07
Chirurgie en anesthesiologie	56,22	51,95	51,66	53,53	57,62
Bevall. en verlosk. door artsen	142,86	64,52	100,00	100,00	53,63
Toezicht en permanentie	8,26	7,97	8,93	8,93	9,40
<b>Farmaceutische verstrekkingen <sup>(1)</sup></b>	<b>5,21</b>	<b>5,69</b>	<b>21,30</b>	<b>19,88</b>	<b>23,43</b>
<b>Ziekenhuizen</b>	<b>87,55</b>	<b>104,09</b>	<b>130,45</b>	<b>101,59</b>	<b>120,70</b>
<b>Verpleegkundige zorgen</b>					
Verpleegkundigen (thuiszorgen)	7,74	7,12	8,91	21,60	10,63
Rustoorden bejaarde personen	16,54	17,33	33,85	34,76	29,24
Andere	55,34	61,32	62,69	66,54	47,81
<b>Tandartsen</b>	<b>27,49</b>	<b>24,25</b>	<b>28,71</b>	<b>29,62</b>	<b>30,39</b>
<b>Kinesitherapeuten</b>	<b>9,38</b>	<b>8,84</b>	<b>10,47</b>	<b>10,95</b>	<b>11,71</b>
<b>Andere verstrekkingen</b>	<b>20,16</b>	<b>22,37</b>	<b>31,57</b>	<b>28,22</b>	<b>34,23</b>

(1) Vanaf 2005 gebruikt de HVKZ in zijn statistieken dezelfde berekening als het RIZIV

**10.6 Geneeskundige verzorging: uitgaven naar hoofdrubriek (duizend euro)**

Bron: HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Geneesheren en klinische biologie</b>	<b>1.374</b>	<b>1.345</b>	<b>1.450</b>	<b>1.459</b>	<b>1.416</b>
Huisartsen en specialisten	280	270	296	278	274
Medische beeldvorming	221	207	235	228	217
Klinische biologie	253	260	262	263	255
Andere bijzondere prestaties	311	297	377	382	356
Chirurgie en anesthesiologie	235	242	210	231	249
Bevall. en verlos. door artsen	1	2	2	1	1
Toezicht en permanentie	73	67	68	76	64
<b>Farmaceutische verstrekkingen</b>	<b>1.054</b>	<b>1.051</b>	<b>1.051</b>	<b>1.007</b>	<b>1.209</b>
<b>Ziekenhuizen</b>	<b>1.616</b>	<b>1.805</b>	<b>1.940</b>	<b>1.682</b>	<b>1.754</b>
<b>Verpleegkundige zorgen</b>	<b>503</b>	<b>522</b>	<b>576</b>	<b>863</b>	<b>490</b>
Verpleegkundigen (thuiszorgen)	184	206	268	587	227
Rustoorden bejaarde personen	235	228	204	204	209
Andere	84	88	104	72	54
<b>Tandartsen</b>	<b>102</b>	<b>98</b>	<b>92</b>	<b>90</b>	<b>93</b>
<b>Kinesitherapeuten</b>	<b>91</b>	<b>85</b>	<b>86</b>	<b>93</b>	<b>84</b>
<b>Andere verstrekkingen</b>	<b>718</b>	<b>724</b>	<b>673</b>	<b>676</b>	<b>854</b>
<b>Totaal</b>	<b>5.458</b>	<b>5.630</b>	<b>5.868</b>	<b>5.870</b>	<b>5.900</b>

### 10.7 Primaire arbeidsongeschiktheid: ledental, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Mannen</b>					
Ledental <sup>(1)</sup>	707	659	675	707	732
Aantal vergoede dagen	5.441	5.400	5.763	4.518	4.596
Gemiddelde daguitkering (euro)	53,70	53,52	56,05	56,66	61,71
Uitgaven (duizend euro)	292	289	323	256	283
<b>Vrouwen</b>					
Ledental <sup>(1)</sup>	25	25	34	31	47
Aantal vergoede dagen	286	230	151	689	326
Gemiddelde daguitkering (euro)	48,95	43,48	52,98	62,41	60,03
Uitgaven (duizend euro)	14	10	8	43	19
<b>Totaal</b>					
<b>Ledental <sup>(1)</sup></b>	<b>732</b>	<b>684</b>	<b>709</b>	<b>738</b>	<b>779</b>
<b>Aantal vergoede dagen</b>	<b>5.727</b>	<b>5.630</b>	<b>5.914</b>	<b>5.207</b>	<b>4.922</b>
<b>Gemiddelde daguitkering (euro)</b>	<b>53,43</b>	<b>53,11</b>	<b>55,97</b>	<b>57,42</b>	<b>61,62</b>
<b>Uitgaven (duizend euro)</b>	<b>306</b>	<b>299</b>	<b>331</b>	<b>299</b>	<b>302</b>

(1) Primaire uitkeringsgerechtigden

### 10.8 Invaliditeit: aantal gevallen, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: HVKZ

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Mannen</b>					
Aantal gevallen	103	105	95	84	77
Aantal vergoede dagen	32.639	33.100	28.737	25.392	23.949
Gemiddelde daguitkering (euro)	51,38	51,96	51,54	53,64	54,72
Uitgaven (duizend euro)	1.677	1.720	1.481	1.362	1.310
<b>Vrouwen</b>					
Aantal gevallen	6	7	3	3	6
Aantal vergoede dagen	1.878	2.200	1.878	1.872	1.999
Gemiddelde daguitkering (euro)	43,13	43,18	44,73	45,41	48,21
Uitgaven (duizend euro)	81	95	84	85	96
<b>Totaal</b>					
<b>Aantal gevallen</b>	<b>109</b>	<b>112</b>	<b>98</b>	<b>87</b>	<b>83</b>
<b>Aantal vergoede dagen</b>	<b>34.517</b>	<b>35.300</b>	<b>30.615</b>	<b>27.264</b>	<b>25.948</b>
<b>Gemiddelde daguitkering (euro)</b>	<b>50,93</b>	<b>51,42</b>	<b>51,12</b>	<b>53,07</b>	<b>54,22</b>
<b>Uitgaven (duizend euro)</b>	<b>1.758</b>	<b>1.815</b>	<b>1.565</b>	<b>1.447</b>	<b>1.406</b>

### 10.9 Wachtgeld: aantal rechthebbenden, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: Pool der Zeelieden

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Zeevarenden</b>					
Aantal rechthebbenden	28	35	29	21	18
Aantal vergoede dagen	5.700	8.640	7.313	4.656	4.294
Gemiddelde daguitkering (euro)	40,92	41,72	42,45	43,96	44,47
Uitgaven (duizend euro)	233	360	310	205	191
<b>Shoregangers</b>					
Aantal rechthebbenden	28	32	33	37	39
Aantal vergoede dagen	7.030	8.160	8.489	9.396	10.003
Gemiddelde daguitkering (euro)	52,04	52,75	53,94	54,87	55,68
Uitgaven (duizend euro)	366	430	458	516	557
<b>Programmawet 8.4.2003</b>					
Aantal rechthebbenden	55	42	37	37	35
Aantal vergoede dagen	10.802	12.063	10.690	10.679	10.111
Gemiddelde daguitkering (euro)	37,75	38,20	38,99	39,47	39,93
Uitgaven (duizend euro)	408	461	417	422	404
<b>Vrijstelling stempelcontrole</b>					
Aantal rechthebbenden	12	17	31	35	39
Aantal vergoede dagen	3.847	5.178	8.343	10.273	11.618
Gemiddelde daguitkering (euro)	42,91	42,82	45,19	46,49	47,06
Uitgaven (duizend euro)	165	222	377	478	547
<b>Beroepsopleiding</b>					
Aantal rechthebbenden	15	37	25	34	10
Aantal vergoede dagen	1.913	1.778	1.224	1.874	1.765
Gemiddelde daguitkering (euro)	25,81	24,18	24,51	24,55	24,75
Uitgaven (duizend euro)	49	43	30	46	44
<b>Totaal</b>					
Uitgaven (duizend euro)	1.221	1.516	1.592	1.667	1.743

### 10.10 Bruggpensioenen: aantal rechthebbenden, aantal vergoede dagen, gemiddelde daguitkering, uitgaven

Bron: Pool der Zeelieden

	2003	2004	2005	2006	2007
<b>Zeevarenden</b>					
Aantal rechthebbenden	181	163	137	107	73
Aantal vergoede dagen	56.728	51.064	42.767	33.470	22.820
Gemiddelde daguitkering (euro)	39,91	40,37	41,13	41,85	42,38
Uitgaven (duizend euro)	2.264	2.061	1.759	1.401	967
<b>Shoregangers</b>					
Aantal rechthebbenden	21	17	12	8	5
Aantal vergoede dagen	5.550	4.403	3.033	2.080	1.414
Gemiddelde daguitkering (euro)	52,00	52,67	53,94	54,82	55,68
Uitgaven (duizend euro)	289	232	164	114	79
<b>Totaal</b>					
Uitgaven (duizend euro)	2.553	2.293	1.923	1.515	1.046